№ 112. Wtorek 17. Maja 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie szkoły trywialnej szkoły w Łysiatyczach, obwodzie stryjskim, zapewniono następujące składki, a mianowicie:

a) przeznaczyła chrześciańska gmina Łysiatycze dziesięć sztuk obligacyi pożyczki narodowej w ogólowej kwocie 2360 złr. m. k., a w gotówce 48 zł. 30 c. w wal. austr.

b) tamtejsza gmina izraelicka 6 zł. 30 c. wal. austr.

c) należąca do szkoły w Łysiatyczach gmina Pukienice 31 zł. 50 c. wal. austr., co w połączeniu z przypadającemi po 5 od sta procentami od wspomnionych obligacyi, w kwocie 123 zł. 90 cent. waluty austr. wynosi roczną dotacyę nauczyciela dwieście dziesięć (210) złotych w walucie austryackiej.

Następnie gr. kat. proboszcz miejscowy ks. Michał Rudeński odstąpił za przyzwoleniem przełożonego metropolitalnego konsystorza należący do parafii Łysiatycze budynek pod konskr. nr. 252 wraz z ogrodem w obiętości niemal trzy ćwierci morgów po wieczne czasy na fundusz szkoły Łysiatyckiej.

Nakoniec obowiązała się tamtejsza chrześciańska gmina nadmieniony budynek rozszerzyć po koniec sierpnia 1859 w ten sposób, ażeby prócz przestronnej izby szkolnej obejmował także pomieszkanie nauczyciela, starać się o utrzymanie go zawsze w dobrym stanie, posprawiać i dokupywać później potrzebne porządki szkolne, załatwiać potrzebną przy szkole posługę, a na opał szkoły i pomieszkania nauczyciela dostawiać rocznie ośm (8) n. a. sągów miękkiego paliwa.

Okazaną temi składkami pożyteczną dażność ku podniesieniu elementarnej nauki ludu podaje niniejszem c. k. namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów 29. kwietnia 1859.

Sprawy krajowe.

(Przejazd Ich Mość Królestwa pruskich. — Pożyczka w Lombardo-weneckiem. — Ochotnicy węgierscy. — Otwarte miejsca dla lekarzy i chirurgów przy armii.)

Wiédeń, 14. maja. Ich Moście Królestwo pruscy zjechali 13. b. m o godzinie 7½ wieczorem w ścisłem incognito z Wiédnia do Berna, a nazajutrz rano wyruszyli w dalszą podróż do Pragi.

Z Medyolanu donoszą, że rząd rozpisał 5% pożyczkę przychodzącą do wpłaty i zwrotu w monecie srebrnej w sumie 75 milionów zł. na Lombardo-wenecki bank „Monte", z czego rozłożone być mają 45 milionów na prowincye lombardzkie, a 30 na weneckie. Wpłata uiszczona być ma w 12 ratach po kursie 70 za 100. — A jeśli nadzwyczajne stosunki zmusiły rząd do wstrzymania najprzód wypłaty banknotów, a niedogodności i ciężary ztąd wynikające dla całego obiegu banknotów spadają na poddanych wszystkich prowincyi, z wyjątkiem tylko Lombardo-weneckiego królestwa, gdzie żadne banknoty nie znajdują się w obiegu, przeto rzecz słuszna, by i ten kraj koronny przyczynił się w sposób rzeczony do pokrycia potrzeb państwa.

— Jego Cesarzewicz. Mość Arcyksiążę gubernator jeneralny, Albrecht, przeglądał przed odjazdem swym z Budy do Wiédnia oddział ochotników, który w Peszcie zebrał się już w sile jednego batalionu. Przegląd ten odbył się na dziedzińcu jednej z koszar tamtejszych, przy czem ochotnicy defilowali szeregami przy odgłosie muzyki wojskowej. Arcyksiążę gubernator jeneralny zaszczycił niektórych ochotników rozmową uprzejmą, następnie zwiedził obydwa miejsca werbunkowe w mieście i rozmawiał tam z niektórymi świeżo zwerbowanymi. Licznie zebrani mieszkańce wnieśli przy tej sposobności Arcyksięciu Albrechtowi powtórne wiwaty.

Po południu o godzinie 4tej odbył Jego Cesarzew. Mość w takzwanem zabudowaniu nowem i na wielkim placu za tem zabudowaniem przegląd garnizonu składającego się z 900 żołnierzy i 40 dział polowych.

Do szeregów batalionu ochotniczego w Peszcie tyle się już zgłosiło ochotników, że miejscowa komenda jeneralna nakazała powiększyć batalion ten o dwie kompanie.

— Przez nakazane uchwałą Jego c. k. Apost. Mości powiększenie c. k. armii i założenie potrzebnej liczby szpitalów polnych, okazała się nagląca potrzeba pozyskać jak największą liczbę lekarzy i chirurgów cywilnych, częścią do umieszczenia na systemizowane posady nadlekarzy i podlekarzy polnych, częścią do załatwienia tymczasowo służby lekarskiej w załogowych i stałych szpitalach polnych za dyety.

Normy, według których ma się odbywać na mocy najwyższego potwierdzenia wstępowanie lekarzy cywilnych na c. k. lekarzy polnych do c. k. armii, albo tymczasowe ich użycie w stałych szpitalach za dyety, równie jak stosowne przyjmowanie aptekarzy są następujące:

1. Doktorowie medycyny i chirurgii otrzymają natychmiast posadę rzeczywistych nadlekarzy a to z pominięciem przepisanej jednorocznej praktyki, przypuściwszy, że wypełnili przepisane warunki przyjęcia to jest, że w krajowym uniwersytecie zostali promowani, są silnej budowy ciała, nienagannych obyczajów, nakoniec bezżenni i nie mają nad 32 lat.

2. Jeśli tacy doktorowie medycyny i chirurgii chcą wstąpić za c. k. nadlekarzy tylko na czas potrzeby, odstąpi się także od przepisanego najwyższego wieku 32 lat.

3. Jeżeli tacy doktorowie medycyny i chirurgii są żonaci, i zamyślają uzyskać stałe umieszczenie, muszą załączyć pupilarnie systematyczną kaucyę małżeńską, albo w przypadku tylko wstąpienia na czas potrzeby, rewersa zrzeczenia się pensyi swych małżonek.

4. Lekarze, którzy są tylko doktorami medycyny, będą przyjmowani za c. k. prowizorycznych nadlekarzy do służby w szpitalach, jeżeli posiadają wyrażone powyżej uzdolnienie, a w przypadku małżeńskiego stanu, jeżeli załączą rewersa zrzeczenia się pensyi swych małżonek.

5. Chirurgowie, którzy posiadają dyplom albo są magistrami lub patronami chirurgii, za wykazaniem uzdolnienia będą przyjmowani za c. k. podlekarzy, chociażby przy silnej zresztą budowie ciała, przekroczyli nawet najwyższy wiek 32 lat, i gdy w przypadku małżeńskiego stanu załączą rewersa zrzeczenia się pensyi swych małżonek. Za pomocników lekarzy polnych będą oprócz tego przyjmowani kandydaci tylko z częściowem przygotowawczem ukształceniem lekarskiem, a to z przeznaczeniem do szpitalów polnych.

6. Wstępujący ze stanu cywilnego nowi lekarze polni otrzymają zaraz przy umieszczeniu następujące gratyfikacye:

Nadlekarze 200 zł.

Podlekarze 140 zł.

a pomocniki lekarzy polnych 80 zł. w. a.

Oprócz tego będą im wypłacone przypisane nowej ich randze kwoty uzbrojenia, gdy zostaną przydzieleni do pełnienia służby przy zmobilizowanem wojsku lub zakładzie.

7. Ci lekarze cywilni i chirurgowie cywilni, którzy nie posiadają uzdolnienia, ażeby ich umieszczono za właściwych lekarzy polnych, a chcą jednak poświęcić się tymczasowej posłudze w stałych zakładach szpitalnych, otrzymają:

a) Dyety za czas swej posługi w kwocie 5 zł. w. a. dla doktorów, a 3 zł. w. a. dla aprobowanych chirurgów;

b) kwaterę, jaka jest przepisana według transenalnego wymiaru dla nad- właściwie podlekarzy;

c) wynagrodzenie kosztów podróży z swego pomieszkania na miejsce przeznaczenia i na powrót, według istniejących taryf kolei żelaznej i poczty pakunkowej;

d) nakoniec w przypadku, jeżeliby służbę szpitalną przypłacili swem życiem, zapewnienie datku łaski dla ich wdów i sierót.

8. Aptekarze cywilni będą przyjmowani pod temi samemi warunkami, jak chirurdzy cywilni za dyety 3 zł. w. a. na czas potrzeby ich umieszczenia.

W ogóle dodaje się jeszcze, że ci lekarze cywilni i chirurgowie, którzy chcą pełnić posługę w jednym lub w drugim charakterze, mają się zgłaszać za wykazaniem swych dyplomów i innych dokumentów przyjęcia albo u 14go (sanitarności) oddziału nadkomendy armii w Wiédniu, albo u oddziałów sanitarności przynależnych jeneralnych komend krajowych.

Aptekarze cywilni mają podawać swe prośby do wojskowej rządowej dyrekcyi medykamentów w Wiédniu albo do składów medykamentowych na prowincyach.

Ameryka.

(Poseł angielski przy Stanach z powrotem.)

Nowy Jork, 23. kwietnia. Dotychczasowy angielski poseł lord Napier odpłynął na pokładzie fregaty „Curaçao“ dnia 19go do Anglii.

Hiszpania

(Łodzie kanonierskie i parpopływy pocztowe.)

Madryt, 10. maja. Książę Walii wyladował w Algesiras.

— *Gaceta* donosi, ża rząd jest upoważniony, dnia 12. sierpnia rozpisać licytacyę na linię pocztowych paropływów do wysp Antylskich. Żegluga będzie się wprost odbywać. Maszyny muszą być o sile 500 koni. — 27. łodzi kanonierskich, które hiszpański rząd każe budować w Londynie, przeznaczone są do służby na wyspach Filipińskich, Kuby, Puerto Riko i do Balearskich.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Opatrzenie twierdz. — Dostarczanie amunicyi.)

Londyn, 11. maja. Królowa zamierza wyjechać w sobotę z księciem Albertem i małą świtą do obozu Aldershof, zabawić tam całą niedzielę i w poniedziałek wieczór wrócić do stolicy. Książę Nemour był wczoraj z wizytą u Jej Mości Królowy.

Książę Cambridge w swym charakterze naczelnego wodza i minister wojny jenerał Peel mieli wczoraj konferencyę z kanclerzem skarbu w Downing Street.

— Wiliam Codrington, znany nadkomendant angielskiej armii pod Sebastopolem, odjechał do Gibraltaru, objąć w tej twierdzy naczelne dowództwo. Gibraltar równie jak i inne wojenne porta na śródziemnem morzu otrzymują wielkie zapasy dział najcięższego kalibru i amunicyi wszelkiego rodzaju. Dnia 7. b. m. przygotowano w Woolwichu 117 dział oblężniczych z zupełnym przyrządem do dalszego transportowania do Portsmouthu, prócz tego 20 wielkich transportów ośmiocalowych bomb i 32 funtowych kul dla rozmaitych stacyi angielskich wybrzeży południowych. Ministeryum wojny ściąga robotników, tak dalece, że laboratoryum w Woolwichu przyjęło teraz na siebie obowiązek odlewać codziennie po 20.000 sztuk 68 funtowych kul, nie czyniąc z tego powodu żadnego uszczerbku w dostarczaniu innej amunicyi. Wiadomość jednak, że w Woolwichu zakładać mają obóz piechoty i jazdy, niepotwierdza się.

Francya.

(Nowe fregaty. — Nowe korpus armii włoskiej. — Korespondenci. — Przybycie Cesarza do Marsylii. — Dekreta Napoleona przed odjazdem.)

Paryż, 11. maja. Z rozkazu ministra marynarki uzbrajają znów [illegible] parowych fregat, ażeby ile możności jak najspieszniej odpłynąć mogły na morze.

Samą lugduńską tylko koleją żelazną transportowano z Paryża 70.000 żołnierza. Mówią, że armia lugduńska przekształconą zostanie na 6. korpus włoskiej armii oraz, że równocześnie przystąpią do utworzenia 7. korpusu armii.

— Z francuskiej strony także wydano rozporządzenie, które każdemu nieurzędowemu korespondentowi wzbrania znajdować się w pobliżu wojennych działań. Wolno im jednak znajdować się w Turynie albo Genuy. Minister państwa zezwolił trzem literatom, to jest pp. Perron, Drolle, i redaktorowi dziennika *Morning Chronicle*, udać się z wyprawą włoską. Z księciem Napoleonem odjeżdżają jednak bez wyraźnego rozkazu Edm. About i Augier. Prócz tego poczyniono przygotowania, ażeby aktorowie teatru francuskiego przybyli w razie potrzeby do Turynu dawać przedstawienia dramatyczne.

— Z Marsylii telegrafują pod dniem 11. maja: „Cesarz i książę Napoleon przyjechali tu dziś w południe w towarzystwie marszałka Castellane; w dworcu żelaznej kolei powitali Cesarza władze, wojsko, właściciele] medalu Ś. Heleny i nieprzejrzany tłum ludu. Miasto i port przyozdobione były banderami. Cesarz wsiadł na okręt niezwłocznie i przyjmował władze na pokładzie. Odjazd miał nastąpić o 2 godzinie po południu.“

— *Monitor* z 10. b. m. zawiera różne wiadomości urzędowe. Najprzód przychodzi osnowa dekretu, którym ster rządowy poruczono Cesarzowej podczas nieobecności Cesarza. Treść dekretu względem zaprowadzenia rejencyi jest taka:

Napoleon, z Bożej łaski i z woli narodu Cesarz Francuzów i t. d. By Naszej małżonce ukochanej, Cesarzowej, dać dowód wysokiego zaufania, jakie w niej pokładamy, i ze względu na to, że zamyślamy stanąć na czele armii włoskiej, postanowiliśmy nadać i nadajemy niniejszem Naszej wielce ukochanej małżonce, Cesarzowej, tytuł rejentki, by podczas nieobecności Naszej sprawowała funkcye te według instrukyi i poleceń Naszych, a to w myśl wydanego przez Nas powszechnego porządku służbowego, który też wciągnięty być ma do księgi państwa; polecamy oraz, by Naszego stryja, księcia Hieronima, prezydenta wielkich instytucyi państwa, członków tajnej rady i ministrów Naszych zawiadamiano o rzeczonych rozkazach i rozporządzeniach, i by Cesarzowa żadną miarą nieodstępowała od ich osnowy w wykonaniu funkcyi rejentki; jest to także wolą Naszą, by Cesarzowaprezydowała w Naszem imieniu na radzie tajnej i na obradach ministeryalnych. Nie jest to jednak Naszym zamiarem, by Cesarzowa rejentka zawierzytelniała podpisem swoim jakąkolwiek inną uchwałę senatu lub ustawy państwa, prócz tych, które już obecnie przedłożono senatowi, ciału prawodawczemu lub radzie państwa, i przypominamy w tej mierze osnowę rzeczonych rozkazów i poleceń.

Polecamy Naszemu ministrowi państwa, by niniejszy list otwarty podał do wiadomości senatu, który każe wciągnąć go do rejestrów, jak niemniej zawiadomi o tem Naszego kanclerza i ministra sprawiedliwości w drodze buletynu ustaw.

Dan w pałacu Tuileryów, 3. maja 1859. *Napoleon.*“

Z rozkazu Cesarza: minister państwa Achilles Fould.

Osnowa drugiego dekretu również z 3. maja jest taka:

Napoleon i t. d.

Wybierajac się w podróż dla objęcia dowództwa armii włoskiej, poruczyliśmy listem patentowym z dnia dzisiejszego rejencyę Naszej wielce ukochanej małżonce, Cesarzowej, a porządek służbowy podczas nieobecności Naszej uregulowaliśmy aktem wciągniętym do księgi państwa i podanym do wiadomości stryja Naszego księcia Hieronima Napoleona, członków rady tajnej, rady ministeryalnej i prezydenta senatu, tudzież ciała prawodawczego i rady państwa. Chcąc okazać dowód wysokiego zaufania Naszemu stryjowi księciu Hieronimowi, i Naszej wielce ukochanej małżonce ułatwić poruczone jej zadanie za pomocą jego wiadomości, jego doświadczenia i w przekonaniu jego życzliwości dla Naszej osoby, postanowiliśmy i postanawiamy, by Cesarzowa-rejentka we wszystkich przedłożonych jej uchwałach i rozporządzeniach radziła się Naszego stryja księcia Hieronima; oprócz tego upoważniliśmy go i upoważniamy niniejszem, by w nieobecności Cesarzowej-rejentki prezydował na radzie państwa i na obradach ministeryalnych. *Napoleon.*

W końcu przychodzi nota z tem zawiadomieniem, że podczas nieobecności Cesarza gabinet jego pozostać ma w teraźniejszym swym składzie, i jak dotąd tak i nadal pracować ma w Paryżu. Wszelkie więc prośby prywatne lub propozycye w widokach publicznych przesyłane być mają do Paryża a nie do głównej kwatery Cesarza.

Holandya.

(Czynności w izbie. — Wyprowadzenie koni zakazane.)

Amsterdam, 9. maja. Izbie drugiej stanów jeneralnych przedłożono trzy wnioski do ustawy. Pierwszy żąda podwyższenia budżetu wojny o 2 miliony 832.000 florenów do zwołania puszczonych na urlop kontyngensów z r. 1856 i 1857 i żeby nie rozpuszczać kontyngens z roku 1857. Wynosi to przy piechocie 19.400 ludzi, przy kawaleryi 480, przy artyleryi 3070, a przy korpusie inżynierów 190 ludzi. Dla remonty zażądano 711 koni Drugi wniosek proponuje przedłużenie czasu służby kontyngensu z r. 1854 o jeden rok. Trzeci żąda 667.287 florenów na wojenne przygotowanie Limburskiego związkowego kontyngensu, który wynosi 870 kawalerzystów. Izba weźmie te projekta jak najspieszniej pod rozpoznanie.

Amsterdam, 11. maja. *Düsseld. Ztg.* pisze: Druga izba przyjęła projekt ustawy względem zakazu wyprowadzenia koni większością 56 przeciw 5 głosom i przyzwoliła na podwyższenie budżetu marynarki większością głosów t. j. 57—5 głosom.

Szwajcarya.

(Zgromadzenie związkowe zamknięte. — Wybór wodza.)

Berna, 7. maja. Zgromadzenie federacyjne zamknęło swe posiedzenia. Gdy przedwczoraj rada stanu przystąpiła do uchwał rady narodowej względem utrzymania neutralności, zgodziły się obie rady na wspólne posiedzenie, ażeby według przepisów konstytucyi federacyjnej przystąpić do wyboru naczelnego wodza i szefa jeneralnego sztabu. Większość radców 110 głosami przeciw 30 głosom, które padły na pułkownika Zieglera, obrała jenerała Dufour naczelnym wodzem, a potem pana Zieglera 117 głosami szefem jeneralnego sztabu. Patryotyczną mową pożegnał prezydent Peyer zgromadzenie.

— Rada federacyjna nakazała nadzwyczajną inspekcyę arsenałów wszystkich kantonów.

Włochy.

(Wypadki parmeńskie. — Ministeryum toskańskie. — Oświadczenie pułku szwajcarskiego w Rzymie. — Załoga francuska.)

Parma, 5. maja. Jej królewiczowska Mość księżna rejentka, skłaniając się do jednogłośnego życzenia reprezentantów wszystkich władz cywilnych i wojskowych, wróciła wczoraj o 10 godzinie wieczór do stolicy, gdzie ludność, oczekująca z niecierpliwością jej przybycia powitała ją głośnemi okrzykami radości.

Oceniając szczerze żądanie wojska udała się księżna — jeszcze przed wjazdem do stolicy, — do cytadeli, gdzie została powitaną z niewysłowionym entuzyazmem.

Dostojna pani, wysiadła z pojazdu, przechodziła szeregi wszystkich wojsk, a oficerom i żołnierzom dozwalała ucałować swe ręce. Potem udała się do kaplicy warowni, ażeby przed okazale oświetlonym ołtarzem, i w pośród wiernego wojska do stwórcy najwyższego zanieść dziękczynną modlitwę za szczęśliwy powrót do państw swoich. Gdy rejentka opuściła cytadelę, zaciągnęli żołnierze wśród głośnych okrzyków radości, pojazd aż do miasta. Przed pałacem rezydencyi oczekiwali księżnę ministrowie, dworzanie, biskup, wszystkie władze i najznakomitsi obywatele miasta. Jej królewiczowska Mość mocno była wzruszoną takim wyrazem najszczerszego przywiązania i wierności.

— Dziś wydała księżna rejentka następującą proklamacyę:

„Jakkolwiek zaburzenia w pierwszych dniach bieżącego miesiąca wydarzyły sie w brew woli większej liczby wiernych moich poddanych, zawsze jednak aż zanadto są usprawiedliwione środki jakich użyłam na obronę bezpieczeństwa moich ukochanych dzieci. Wszakże gdy władzę, którą przywłaszczono sobie bezprawnie wiernością wojska spiesznie usunięto, a moja komisya rzadowa za jednogłośnem przyzwoleniem ustanowionych władz, municypalności i innych znakomitości kraju, znów przywołana została, stanęłam niezwłocznie pośród Was, ażeby wykonanie rejencyi objąć na powrot. Ufna w wierność wojska i ludności pozostanę tu z tem wyczekującem postępowaniem (attitudine di aspettativa), które jest dla nas niezbędną koniecznością. Gdy takie postępowanie zagwarantowane jest właściwym duchem traktatów, musi być oraz najlepszą obroną kraju, gdyż sprawiedliwość i ludzkość walczących mocarstw niedozwolą naruszyć praw naszych, gdy sami szanujemy traktaty i tymczasowo pełnimy nasz obowiązek utrzymaniem porządku aż do czasu, w którym mądrość Europy przywróci i ustali pokój.

Dano w naszej k. rezydencyi w Parmie dnia 5. maja 1859.

Luiza Rejentka.“

Minister Jej królewiczowskiej Mości wydał juz dniem wprzódy następujące obwieszczenie:

„Rządowa komisya ustanowiona z ramienia Jej królewiczowskiej Mości księżny rejentki, uznaje działania junty prowizorycznego rzadu, który ustanowiwszy się z własnego pełnomocnictwa dnia 1go maja o godzinie 8 wieczorem rozwiązany został dnia 3. maja za nieważne i jak gdyby nigdy nie były.

Parma, 4. maja 1859.

E. Salati. G. Pallavicino. A. Lombardini.“

Floreneya, 10. maja. Dziś utworzono nowe ministeryum. Prezydentem i ministrem spraw zewnętrznych mianowany został Buoncompagni, ministerm spraw wewnętrznych baron Ricasoli, publicznych nauk, margrabia Ridoffi, sprawiedliwości i oświecenia radca Paggi, finansów Busacca, wojny Caminaste, oficer piemoncki.

Rzym, 28. kwietnia. Po demonstracyach dnia 24. i 25. kwietnia i po wydanym przez jenerała Goyon zakazie wszczynania takich zbiegowisk, podał pułk szwajcarski w Rzymie oświadczenie kardynałowi Antonelli, że w żaden sposób nieodstąpi Ojca świętego, lecz oraz uprasza o wydanie bliższych rozkazów.

— Z załogi francuskiej przydzielono część pułku 40go do pułku 25go, a reszta oddziału otrzymała rozkaz do pochodu. Oddział ten wyruszy dnia 6. b. m., i nie będzie innym wojskiem zastąpiony. (Według doniesienia telegraficznego odwolano juz ten rozkaz.) Cała załoga francuska z wyjątkiem oddziału rzeczonego składa się z trzech batalionów, każdy po 300 żołnierza, zaczem w ogóle z 3600 żołnierzy. Życzą tu sobie zupełnego oddalenia się załogi francuskiej, lecz Napoleon zapewne na to nie przystanie. Utrzymują tu, że oficerowie francuscy tego wieczora, kiedy wydarzyła się ostatnia demonstracya zabawiali po kawiarniach żandarmeryę rzymską przeznaczoną do przestrzegania porządku publicznego, by rewolucyoniści mogli tem swobodniej wznosić okrzyki. Jakże to sobie wytłómaczyć? Przed niedawnym jeszcze czasem panowała największa nienawiść miedzy Francuzami i Rzymianami, a teraz nazywają ich mieszkańce tutejsi „cari confratelli!“

Niemce.

(Czynności sejmowe w Berlinie. — Poseł sycylijski zawierzytelniony w Berlinie. — Uchwała sejmu wajmarskiego.)

Berlin, 11. maja. Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych odbyły się rozprawy nad wnioskiem deputowanego, pana *Bentkowskiego*, względem ochrony języka polskiego w W. księztwie poznańskiem. Komisya zaproponowała: „ze względu, że szczególne zażalenia wniosku niniejszego są wprawdzie uzasadnione, lecz gdy nie można uznać za rzecz udowodnioną, by język polski był systematycznie uciskany“ — przejście do porządku dziennego.

— Jego królewicz. Mość książę rejent przyjmował na prywatnem posłuchaniu przedwczoraj król. sycylijskiego posła nadzwyczajnego i pełnomocnego ministra przy dworze tutejszym, księcia Carini, i otrzymał z rąk jego pisma wierzytelne.

— Dnia 6. b. m. przyjął sejm wajmarski jednogłośnie i bez najmniejszej debaty projekt ustawy wielko-książęcego rządu względem kredytu 500.000 talarów na pokrycie kosztów umobilizowania związkowego kontyngensu, a oraz upoważnił rząd do rozpisania wojennego podatku w miarę potrzeby, jednak nigdy więcej jak po 3 feniki na rok od talara kapitału podatkowego.

Rosya.

(Nowiny dworu.)

Petersburg, 5. maja. Stan zdrowia Cesarzowej-matki — jak donoszą *Hamb. Nachr.* z Petersburga — jest jeszcze ciągle tak wątły, że się wszelkiego natężenia i wzruszenia wystrzegać musi. Dla tego nie była ani na ostatnich festynach dworu, ani też nie daje audyencyi. Najnowsze wypadki utrudniły jej podróż do Włoch albo Niemiec. Natomiast dowiadujemy się, że Wielki książę, następca tronu, tudzież troje innych dzieci Ich cesarskich Mości udadzą się tego lata znowu do morskich kąpieli w Hapsal. Tej wizycie familii cesarskiej zawdzięczy rzeczone miasteczko założenie elektrycznego telegrafu, który według kontraktu ma być ukończony dnia 22. czerwca.

Turcya.

(Utarczki z Czernogórcami. — Telegraf neapolitańsko-turecki.)

Journal de Constantinople z 4. b. m. donosi, że z łatwością odparto natarcie Montenegrynów na fortecę Klobuk; wysoka Porta rozkazała władzom pogranicznym obserwować ściśle ruchy Montenegrynów.

— Turecki i neapolitański rząd zgodziły się względem założenia drutu telegraficznego na to, ażeby drut pociągnięto z Neapolu i Otranto pod wodą do Aulony, a ztamtąd znowu na Monastyr, Salonichi i Adryanopol, gdzie się zejdzie z drutem bieżącym do Konstantynopola. Równocześnie ma być założona druga linia między Otranto i Kattaro.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 14. maja. Pogrzeb arcybiskupa Romili odbył się dziś w największym porządku mimo nadzwyczajnego natłoku ludu.

Zara, 13. maja. Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian odjechał wczoraj po południu paropływem „Fantasia“ z Raguzy, a dziś w południe zawinął do naszego portu.

Londyn, 12. maja. Dzisiejszy *Globe* powiada: W świecie finansowym utrzymuje się mniemanie, że rząd zaraz po otworzeniu nowego parlamentu zaproponuje pożyczkę w sumie 7 do 10 milionów funtów szt. na cele fortyfikacyjne.

Londyn, 13. maja. Z Malty donoszą pod dniem 6. b. m.: „Towarzystwo Lloyda obawiając się bombardowania francuskiego, wysyła część parópływów swoich do Malty. „Imperatore“ zawinął już do tutejszego portu.“

Turyn, 10. maja. Dziś był tu wielki rozruch. Kilka zamożnych familii, miedzy temi nawet deputowanych, opuściły miasto. Obiegają pogłoski o kontrrewolucyi w Toskanii. Z Ankony donoszą pod dniem 7. b. m.: *Piceno* przynosi obwieszczenie rządowe, które zaprowadza stan oblężenia w mieście, twierdzy i okręgu fortyfikacyjnym.

Berlin, 14. maja. Jego królewicz. Mość książę Rejent zamknął dziś osobiście sejm o godzinie 12. w południe. Ustęp mowy jego o sprawach zagranicznych jest dosłownie następujący:

„Najusilniejsze starania mego rządu niezdołały zapobiedz wojnie, która wybuchła teraz we Włoszech. Groźna sytuacya teraźniejsza wymaga, ażeby armia nasza była w pogotowiu do wojny. Rozporządzenie to musiało być rozciągniete także na marynarkę, na której dalsze rozwinięcie przyzwoliliście Panowie potrzebne środki. Zgodność, z jaką wotowaliście znaczne sumy na przypadek mobilizacyi całej armii, jest nowym dowodem doświadczonego patryotyzmu całego kraju. Przyjmcie Panowie za to najszczersze podziękowanie moje. Naród niedał się przewyższyć waszą gotowością, chętnie pospieszyła w szeregi cała rezerwa i landwera. Cokolwiek przyniesie nam przyszłość, duch armii naszej obudza we mnie niezachwianą ufność; i jestem pewny, że gdy zawoła na nią ojczyzna, potrafi sprostać dziełom i wojennej sławie ojców! — Moi Panowie! Prusy postanowiły bronić zasad prawnego stanu i równowagi Europy. Jest to ich prawo i ich obowiązek czuwać nad bezpieczeństwem i narodowemi widokami Niemczy. Opiekę nad temi dobrami nie wypuszczą one z rąk swoich. Prusy spodziewają się, że wszyscy sprzymierzeńcy niemieccy dopomogą im w spełnieniu tego zadania, i odpłacą zaufaniem ich gotowość ku obronie wspólnej ojczyzny. Jest to ważna chwila. moi Panowie, w której wracacie do waszych ognisk domowych. Oby Wszechmocny osłaniał swą opiekuńczą ręką naszą drogą ojczyznę, i oby wysłuchał naszych życzeń dla naszego Króla i Pana! Wznieśmyż razem okrzyk: Niech żyje Król!“

Frankfurt, 14. maja. Na dzisiejszem nadzwyczajnem posiedzeniu sejmu związkowego uchwalono na wniosek wydziału wojskowego umieścić załogę wojenną w twierdzach związkowych. Hanower proponował ustawić korpus obserwacyjny nad górnym Renem, ale sprzeciwiono się temu. C. k. poseł prezydyalny przy sejmie związkowym hrabia Rechberg powołany został do Wiednia, i odjechał dziś zrana pospiesznym pociągiem.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 14. i 15. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'''				
7. god. zrana	326.61	+ 5.1°	83.4	północny sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326 67	+ 11.2°	74.4	południowy „	„
10. god. wiecz.	326.65	+ 8.6°	90.8	wschodni „	„
W nocy deszcz 0'''.12.					
	'''				
7. god. zrana	327.13	+ 10.2°	85.7	połud.-wsch. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	327 02	+ 16 6°	63.4	południowy „	„
10. god. wiecz.	326 93	+ 11.2°	80 9	połud.-wsch. „	„

TEATR.

Dziś dramat niem.: „**Die Gebieterin von St. Tropez.**“

Jutro na scenie polskiej: „**Koryla,**“ operetka w 1 akcie z muzyką Stan. Dunieckiego, po raz pierwszy, i „**Fabrykant,**“ komedya w 2 aktach Józefa Korzeniowskiego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. maja.

Hotel rosyjski: PP. Appel, c. k. pułkownik, z Czerniowiec. — Hr. Koziebrodzki Felix, z Paryża.

Hotel angielski: Czacki Michał, z Zimnowody.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. maja.

PP. Hubicki Karol, do Ożydowa. — Janich Otto, c. k. podporucznik, do Krakowa. — Jaworski Józef, do Korzelicy. — Hr. Komorowski Adam, do Konotop. — Łucki Józef, do Sarn. — Łukasiewicz Jerzy, do Stryja. — Mysłowski Alfred, do Żulina.

Kurs lwowski.

Dnia 16 maja		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	44	6	54
Dukat cesarski	„ „	6	53	6	61
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	1	11	20
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	10	2	15
Talar pruski	„ „	2	9	2	15
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	80	78	81	78
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	59	53	60	50
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	64	—	65	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 16. maja.	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . wal. austr.	81	50
„ przedał „ „ 100 po	82	—
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	1	$57\frac{1}{2}$

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. maja

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 64 35. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. 75.50. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 60.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. 51.—; po 4% za 100 zł. —.—; po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. 113.—; z roku 1854 za 100 zł. 98 50. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. —.—; po 2% za 100 zł. —.—; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 61.25; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Sławonii —.—; Galicyi 58 50; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych 85.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 710 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 135.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1530; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 340.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 74.50; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 84.60; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 124.50. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł połudn. niemieck. waluty 124 50. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 109.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 141.—. Lugdun za 100 franków 56.60. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 56.70. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.69, dukaty ces. pełnej wagi 6 66, korony 19.55. półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 14. maja.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	56.—	56.50
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	65.—	65 30
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	60.—	60 20
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	51.25	51.75
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	260.—	265.—
„ 1839 „ 100 „	107.50	108.—
„ 1854 „ 100 „	97.50	98.—
Renty Como po 42 lir. austr.	12.—	12.50

B. Krajów koronnych		pien.	towar
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	Niższej Austryi	89.—	90.—
	Węgier	61.—	61.50
	Banatu Temeskiego, Kroacyi i Sławonii	59.—	60.—
	Galicyi	59 —	60.—
	Bukowiny	58.—	58.—
	Siedmiogrodu	57.50	58.—
	innych krajów koronnych	78.—	85.—
	Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	712.—	715.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	135.80	136.—
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	455.—	460.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1592 —	1596
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	199.—	199.50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	87 50	88.—
Polud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	117.—	117.50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	70.—	72.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	348.—	350.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	170.—	180.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	93.—	94.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	90.—	91.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	77.50	78.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	74.—	74.25

Losy.

	pien.	towar
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	85.—	85.50
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	89.—	90.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	67.—	68.—
Salma 40 „ „	32.—	34.—
Palfiego 40 „ „	30.—	32.—
Clarego 40 „ „	30.—	32.—
St. Genois 40 „ „	30.—	32.—
Windischgrätza 20 „ „	18.—	20.—
Waldsteina 20 „ „	19.—	21.—
Keglevicha 10 „ „	9.—	11.—

Na 3 miesiące.

	pien.	towar
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	123 —	124.—
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	123.50	124.—
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$%	108.—	109.50
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	139.—	140 —
Paryż, za 100 franków 3%	56.—	56 30

Kurs złota.

	pien. zł.	pien. cen.	towar. zł.	towar. cen.
Dukaty ces. mennicze	6 zł.	55 cen.	6 zł.	60 cen.
Korona	19 „	—	„ 19 „	12 „
Napoleondor	11 „	45	„ 11 „	48 „
Rosyjski imperyał	11 „	50	„ 11 „	53 „

KRONIKA.

(Patryotyczne manifestacye.) Donoszą nam z **Kołomyi** z 13. maja. Pochód stojącego tutaj od kilku lat załogą 4go batalionu c. k. 24go pułku piechoty księcia Parmy, nastręczył mieszkańcom miasta Kołomyi sposobność do okazania życzliwych uczuć i przywiązania dla c. k. wojska. Odchodzący dnia 12go b. m. batalion, któremu towarzyszyła miejska muzyka i liczna publiczność, przyjmowali burmistrz i wydział miejski przed rozłożonym w otwartem polu ozdobnym namiotem, gdzie odprawiano festyn pożegnawczy. Na wniesiony przez przełożonego obwodowego toast za zdrowie Jego c. k. Apost. Mości, odpowiedziała cała publiczność i wojsko donośnym okrzykiem: Niech żyje, a śród wystrzałów z moździerzy przegrywała muzyka hymn narodowy. Całą załogę uraczono także wódką i przekąską, do czego kahał żydowski dostarczył napoju, chleba i bułek, a gmina chrześciańska różnych wiktuałów. Po ukończonym festynie przeprawiły miasto Kołomyja i niektóre pobliskie włości cały batalion na dostawionych bezpłatnie podwodach do najbliższej stacyi. Oprócz tego dodało miasto także bezpłatnie wozy, potrzebne do przewiezienia bagażów.

(Pierwszy fabrykant zapałek fosforycznych.) Temi czasy umarł w Anglii człowiek, o którym Europa nigdy nie słyszała, chociaż dobrze światu się zasłużył. Jest to wynalazca tak rozpowszechnionych teraz zapałek fosforycznych, nazwiskiem John Walker, chemik i handlarz chemicznemi wyrobami w Stoktonie. Według doniesień dzienników miejscowych przyszedł on na to odkrycie podczas swych doświadczeń chemicznych, lecz nie podano roku tego wynalazku. Walker żył lat 78, i przez długi czas miał piękny dochód ze swego wynalazku przedając małe paczki z zapałkami po półtora szylinga. Słynny profesor chemii Faradaj przejeżdżając pewnego razu przez Stokton kupił jedną taką paczkę zapałek, i podczas prelekcyi swych wyjaśnił sposób ich sporządzania, i odtąd też rozpowszechniły się na całym świecie.

Wykaz

dochodów na c. k. uprzyw. galicyjskiej żelaznej kolei Karola Ludwika.

Przestrzeń obrotu 23 mil.

Miesiąc	Komunikacya osób: Liczba pasażerów	Komunikacya osób: wal. aust. zł.	Komunikacya osób: wal. aust. c	Transport ładunków: cetnary celne	Transport ładunków: wal. aust. zł.	Transport ładunków: wal. aust. c.	Razem: wal. aust. zł.	Razem: wal. aust. c.
Kwiecień 1859	*38.586	55.818	83	**260009	75.744	60	131.563	43
Dodawszy do tego od 1. stycznia po 31. marca 1859	49.824	77.813	79	791,514	221.543	1	299.356	80
Razem	88.410	133.632	62	1.051.523	297.287	61	430.920	23
Dochód bruto (za obrotową przestrzeń 16 mil) w kwietniu 1859 wynosił							63 989	30

*) Między temi znajduje się 28.243 zł. 16 cent. za transport wojska.

**) Oprócz tego przeprawiono 31.824 cetnarów różnych ładunków rządowych bez policzenia należytości ładunkowej.

Wiedeń, 1. maja 1859.

C. k. uprzyw. galicyjska kolej żelazna Karola Ludwika.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.